

AVUSTURALYA NEW SOUTH WALES ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ PROGRAMI BİR REGGIO EMİLİA ÖRNEKLEMESİ

**AUSTRALIA NEW SOUTH WALES EARLY CHILDHOOD EDUCATION
PROGRAMME
A SAMPLE OF REGGIO EMILIA**

Şafak ÖZTÜRK

*Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi
Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi
sozturk@omu.edu.tr*

Özet:

Bugün Amerika, İngiltere, İsviçre dahil dünyanın bir çok ülkesini etkilemiş olan Reggio Emilia (R.E.) görüşü Avustralya'yı da etkilemiştir. Bu makalede de , Reggio Emilia görüşüne çok benzer özellikler gösteren ancak tam olarak aynı olmayan New South Wales (N.S.W.) eyaleti Erken Çocukluk Eğitimi Programı Macquarie Üniversitesi, Erken Çocukluk Eğitimi Enstitüsü, Mia Mia Çocuk ve Aile Merkezi örneği gösterilmeye çalışılmıştır.

Abstract :

Today, Reggio Emilia Approach had been effected many countries not only America, England, Switzerland but also Australia. In this article, Macquarie University, Institute of Early Childhood Education, Mia Mia Child and Family Center, a sample of New South Wales State (N.S.W.) , is discussed as an example of Reggio Emilia approach.

Keywords: Reggio Emilia Approach, Early Childhood Education Programmes, Preschool Education Programmes
Anahtar Kelimeler: Reggio Emilia Görüşü, Erken Çocukluk Eğitimi Programları, Okul Öncesi Eğitim programları.

GİRİŞ

Macquarie Üniversitesi Erken Çocukluk Enstitüsü' ne bağlı Mia Mia Aile ve Çocuk Merkezi 1990'lı yılların başında kurulmuştur. Kuruluşundan bu yana oldukça büyük gelişmeler kat etmiştir. Üniversite'nin Erken Çocukluk Enstitüsü'nün önemli katkılarının yanında zaman zaman öğretmenlerin de

bir kısmı İtalya'nın Reggio Emilia kentine giderek Reggio Emilia görüşünü yerinde gözleyip tanımaya, anlamaya başka bir ifadeyle içselleştirmeye çalışmışlardır. Çünkü Sydney'deki tüm anaokullarında olduğu gibi Mia Mia Aile ve Çocuk Merkezi'nde de New South Wales (N.S.W.) eyaletinin Erken Çocukluk

Eğitimi (E.Ç.E.) programı temel alınmaktadır. Bu makalede de amaç, araştırmacı tarafından alınan gözlem notları, idareci ve öğretmenlerle yapılan raporlar, merkezin hazırlamış olduğu tanıtım videoları, N.S.W. Sosyal Servis Departmanı'nın çocuk servisleri için hazırlamış olduğu program dosyası ve Reggio Emilia yaklaşımının temel felsefesini anlatan "Çocukların Yüz Dili"(The Hundred Languages of Children) isimli kitaptan doğrudan faydalanılarak; Reggio Emilia (R.E.) yaklaşımına çok benzer nitelikler gösteren ancak tam olarak aynı olmayan N.S.W. eyaleti E.Ç.E. programını, Mia Mia örneğinden yola çıkarak Reggio Emilia yaklaşımıyla olan benzerliklerini ortaya koyabilmektir.

Mia Mia aile ve çocuk merkezi, eyalet programını temel almakla birlikte bir üniversite anaokulu olması nedeniyle diğer anaokullarına göre konuya daha profesyonelce yaklaşmaktadır. Merkezin idarecisi aynı zamanda Erken Çocukluk Enstitüsü'nde öğretim elemanı olan Wendy Sepherd'a göre merkez geleneksel anaokulu eğitiminin yanısıra temelde Reggio Emilia görüşü başta olmak üzere Piaget, Vygotsky, Lock, Rousseau gibi bir çok ünlü bilim adamından etkilenen bir felsefeye sahiptir :

Sepherd : Bundan 10 yıl önce bu merkezi açtık ancak ondan önce de geleneksel yöntemlerle çalışmaktaydık. Dolayısıyla, tüm Avusturalya genelinde geleneksel ve formal yöntemler kullanılmaktaydı... böylece Avusturalya ilk kez Reggio Emilia görüşünden 1991 yılında etkilenmeye başlamıştır... demıştır. Bundan sonra ekip olarak bir araya gelerek, tekrar tekrar irdeleme sonucunda kendi program felsefelerini oluşturduklarını ve sadece Amerika, İsviçre, İngiltere'yi değil Avusturalya'yı da etkileyen R.E. görüşünün yanında

Piaget, Vygotsky, Lock, Rousseau, Dewey gibi birçok ünlü bilim insanının görüşlerinin karmasıyla oluşturulmuş bir program uyguladıklarını ifade etmiştir. (Öztürk, 2004b).

Ancak her ne kadar Sepherd uyguladıkları programın sadece R.E. görüşünden oluşmadığını söylese de N.S.W. Çocuk Servisleri İçin Program Çatısı kitapçığının içeriğine bakıldığında eyalet E.Ç.E. programı özelliklerinin R.E. görüşünün içeriğiyle çok özdeştiği görülmektedir (Gandini v.d., 1998 ; D.C.S., 2004, Video1,1996; Video2, 1999).

Program temelleri altı boyuttan oluşmaktadır :

1-Fiziksel donanım ve çevre- Çevresel düzenleme- (Environment)

2-Oyun (Play)

3-İlişki (Relationship) –aile /çocuk/okul ilişkisi ve iletişimi

4-Gözlem yapma ve dökümantasyon tutma (Observation – documentation)

5-Proje çalışmaları ve resimsel ifadeler (Project work – graphic expression)

6-Öğretmenin rolü ve haftalık toplantılar (Öztürk, 2004a - b)

1.FİZİKSEL DONANIM VE ÇEVRESEL DÜZENLEME (ENVIRONMENT) :

New South Wales eyaletinde okul öncesi eğitim genellikle 0-5 yaşa hizmet vermektedir. Mia Mia'da da 0-2, 3- 4 ve 5 yaş olmak üzere üç yaş grubu bulunmaktadır.

Çocuklar (bebek grubu hariç) günün belli saatlerinin dışında genellikle hep birlikte olmaktadır.

N.S.W. eyaletinin E.Ç.E. programında "çevre" tıpkı R.E. görüşünde olduğu gibi programın önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

R.E. görüşüne göre, çevresel düzenleme ve donanım ikinci öğretmen kavramıyla nitelendirilmektedir. Dolayısıyla hem sınıf içinde hem de bahçede yer alan çevresel düzenlemeler çocuklar için doğal bir öğrenme ortamı yaratmaktadır . Böylece çocukların zengin çevresel donanım sayesinde sadece yaratıcılıkları gelişmekle kalmayıp aynı zamanda diğer çocuklar ve yetişkinlerle olan etkileşim ve iletişimleri ve kısaca ilişkileri de gelişmiş olmaktadır (Gandini v.d., 1998 ; D.C.S., 2004, Video1,1996; Video2, 1999). Şöyle ki:

Okul binasına girişinden itibaren sanki çocukların evleriymiş gibi doğal bir ev ortamı havası verilmeye çalışılmıştır. Bebek bölümü binanın ayrı bir köşesinde yer almakla birlikte diğer yaş grubu sınıfları yan yana dizayn edilmiş ve sınıfların arası çocukların ortak kullanımındaki tuvaletlerin cam paravanlarıyla ayrılmıştır. Bu sayede 3-4 ve 5 yaş grubu sınıfı direk bir duvarla bölünmeyip çocukların diğer yaş grubu arkadaşlarıyla da diyalog içerisinde olmaları ve birbirlerini gözlemleyebilmeleri sağlanabilmektedir. Bu biraz belki de Reggio Emilia görüşünün “duvarsız sınıflar” felsefesine benzetilebilir. Buna göre sınıflar birbirlerinden camlarla ayrılarak “duvarsız okullar” havası verilmek istenirken aynı zamanda çocukların birbirlerini gözlemleyebilmeleri hatta devamlı bir iletişim halinde olmaları istenmektedir.

Aile'nin önemi fiziksel çevre koşullarına yansıtılmış durumdadır. Örneğin sınıfın bir köşesi tamamen çocukların aileleriyle olan fotoğraflarına ayrılmıştır ki bu tıpkı evlerimizde bulunan aile fotoğrafları köşesine benzemektedir. Bu tür ayrıntılar ortama daha bir ev havası verirken aynı zamanda çocukların da birbirlerinin ailelerini tanımalarına fırsat verilmektedir. Bunun yanında değişik mekanlarda öğretmen-

lerin ve çocukların birlikte çekilmiş fotoğrafları da asılmıştır. Bu fotoğraflar da tıpkı birer aile fotoğrafı gibi çocuklara “ Biz bir aileyiz” mesajını vermektedir (Gandini v.d., 1998;- Öztürk,2004a; Video1,1996).

Mia Mia'da gerek sınıf içinde gerekse bahçedeki düzenlemelerde her şey son derece doğal görünümündedir. Kullanılan oyuncakların , köşelerdeki malzemelerin hemen hemen çoğu gerçeğe yakın renklerde ve gerçeklerinin minyatürleridir. Buradaki temel felsefe tıpkı R.E.'da olduğu gibi çocukları hem şu an yaşadıkları hem de gelecekte karşılaşacakları sosyal çevrenin bir örneğine götürmek kısacası gelecekteki yaşantılarına ve girecekleri sosyal topluma hazırlık niteliğindedir. Örneğin evcilik köşesinde tamamen doğal malzemelerden gerçeğe yakın bir mutfak ve yatak odası dizaynı yer almaktadır. Yine aynı köşede bir sandık içinde ailelerin ve öğretmenlerin kullanmadıkları giysiler, fularlar, örtüler ayakkabılar ve daha pek çok değişik malzemeler bulunmaktadır. Bir başka örnek çocukların kullandıkları tuvalet için söylenilebilir : klozet ve lavaboların üzerinde fotoğraflarla ve büyük puntolu kısa açıklama yazılarıyla nasıl ellerini yıkayacakları veya tuvaletlerini yaptıktan sonraki işlemler basamaklar halinde hem görsel hem de yazıyla ifade edilmiştir. Çocuklar bunları okuyamazlar bile harflerle, cümlelerle, yazılarla tıpkı yetişkinler gibi iç içedirler (Öztürk,-2004a ; Gandini v.d., 1998) .

2. OYUN:

Mia Mia programının temelini oluşturan boyutlardan bir diğeri belki de en önemlisi oyundur. Genellikle eyaletteki tüm okul öncesi eğitim kurumları günlük programlarını bahçe (outdoor) ve sınıf (indoor) olmak üzere iki ayrı ortam için hazırlamaktadırlar.

Geleneksel okul öncesi eğitimi programının dışında bu program çoğunlukla çocukların ilgi ve isteklerinden yola çıkılarak oluşturulmaktadır. Bu programda oyun çocuklar için doğal bir öğrenme ortamıdır. Çevresel düzenleme ve donanımlara bağlı olarak çocuklar gerek evcilik köşesinde gerek bahçede kum havuzunda, gerek bloklarla oynarken son derece özgürdürler. Öğrenme olgusu doğal koşullarda meydana gelmektedir. Örneğin, çocuk evcilik köşesindeki gerçeğine yakın materyallerle oynayarak ya da kum havuzunda köprü ve su kanalları yaparak çok uç örnekte oyunlarsergileyerek aslında gelecekteki hayatlarına hazırlanmaktadır. Öğretmen bazen bahçedeki depodan (bu depoda akla gelebilecek her türlü malzeme mevcuttur : Gerçek boyutta ve çocuk boyutunda bebek arabaları, tahta atlar, değişik büyüklükte plastik kutular, inşaat makaraları, el arabaları – çocuk boyu- , kovalar,kürekler,değişik boylarda ve kalınlıkta inşaat boruları, kamyonlar...gibi)çocukların isteklerine göre bir oyun ortamı hazırlayabilirken bir başka gün de 5-6 kız çocuğunun gerçek bebek arabalarıyla oyuncak bebeklerini veya kendi arkadaşlarını gezdirdikleri ya da büyük boy bloklardan ev yapıp evin içini tasarlamaya çalıştıkları bir ortam oluşturabilir. Bir diğer grup çocuğun ise resim sehpasının başına geçmiş doğada resim yaptıkları gözlemlenebilmektedir.

Sınıftaki programda da yine oyun sürmektedir.Bir grup çocuk devam eden proje çalışması ile ilgili çizim köşesinde çizim yaparken öğretmen de onlarla çizdikleri hakkında konuşur ve çocukların yorumlarını kağıtlarına not eder.Aynı esnada bir başka grup değişik kavramları içeren tahta puzzle'larla oynarken bir diğer grup çocuk da öğretmenin onlara okudukları masal kitabını dinlemektedir

R.E. görüşüne benzer olarak yine bu programda da gerek bahçede gerekse sınıf içinde küçük grup aktivitelerine önem verilmektedir. R.E görüşünde oyunla eğitim programda temel teşkil etmekle birlikte özellikle küçük grup faaliyetleri daha fazla tercih edilmektedir. Mia Mia örneğinde de görüldüğü üzere N.S.W. eyaleti programında da uygulama aynı şekildedir. Böylece çocuklar iyi bir çevresel düzenleme içinde, doğal ortamında, oyun oynarken çok değişik kavramları öğrenmekte ve bu öğrenme birkaç hafta ya da ay ile sınırlandırılmamakta devamlı oyun oynama esnasında yeri geldikçe bu kavramlar kendini tekrarlayarak yenilemektedir.Bir başka ifadeyle uzun vadeli bir öğrenme (long term education) mevcuttur.

Temel felsefe, oyunda ve çevresel düzende olsun doğal öğrenme ortamı yaratılarak, çocuğun kendi kendine keşfederek, sorgulayarak öğrenmesi, hayata hazırlanması, kendini ifade edebilmesidir (Öztürk,2004a ; Gandini v.d., 1998 ; D.C.S., 2004).

3.İLİŞKİ (RELATIONSHIP)– AİLE /ÇOCUK/OKUL İLİŞKİSİ VE İLETİŞİMİ

N.S.W. eyaleti program çatısının bir diğer önemli ayağını da “çocuk-öğretmen- aile” ilişki kombinasyonu oluşturmaktadır. Tıpkı R.E. görüşünde olduğu gibi aile ile ilişki, programın hatta okulun önemli bir parçasıdır. Programın felsefesine göre okul çocuk için bir ev, ailesi de o evin birer üyesi olarak kabul edilmektedir. R.E. kurucusu Malaguzzi'ye göre R.E. programı etkileşim, ilişki ve işbirliği üçlünün birlikte olduğu ilişkiler arası (interrelationships)bir programdır ve sadece çocuğa odaklanmakla kalmayıp aynı zamanda aile ve öğretmenin de birlikte işbirliği söz konusudur.

Buradan amaç gerek çocukların gerek ailelerin ve öğretmenlerin kendilerini evlerinde gibi hissedebilmeleridir. Bu üç unsur program içeriğinin en etkili araçlarıdır ve bu üç unsurun (çocuk-aile-öğretmen) uyumlu birlikteliğiyle eğitim faaliyetleri sürdürülmektedir. Programla ilgili ailelerin fikirleri alınır, aile ziyaretleri düzenlenir, ailelerle toplantılar organize edilir veya tüm çocukların ev adres ve telefonları ailelere dağıtılır ki böylece daha geniş bir iletişim ağı oluşmuş olmaktadır. Aynı şekilde Mia Mia' da anne veya baba onu okula bırakmaya geldiklerinde çocuğu kapıdan bırakıp gitme gibi bir anlayış yoktur. İsterse çocuğunu sınıfa kendisi götürür, üstünü çıkarır, bahçedeyseler bahçedeki kanapede öğretmenle veya diğer yardımcı personellerle sohbet edebilir ya da bebeğini getirdikten sonra altını kendisi değiştirip onu oyuncaklarıyla baş başa bıraktıktan sonra veya onunla biraz oynadıktan sonra okuldan ayrılabilirler (Öztürk,-2004a ; Gandini v.d., 1998).

Bunun dışında zaman zaman yapılan pikniklerle de aileler okul personeli ile daha bir kaynaşır, birbirlerini daha iyi gözlemleyip tanıma olanağı bulmanın yanında, birbirleriyle çocuk yetiştirmeye ilgili sıkıntılarını da paylaşmış olurlar. Bu tür piknik olanakları ailelerin birbirlerini okul personeliyle birlikte bir büyük aile gibi hissetmelerine de yardımcı olmaktadır. R.E. görüşünde de bu tür aile buluşmaları ve toplantıları yer almaktadır. Buradaki verilen en önemli mesaj “ biz hepimiz bir aileyiz” mesajıdır. Bundan başka R.E. görüşünde belli zaman aralıklarıyla yapılan aile toplantıları, yerine göre bire bir olarak da yapılabilir. Ayrıca ailelerin de programa katkıda bulunmaları beklenir. Çünkü onların da fikirleri önemsenmektedir. Burada şu önemli mesaj verilmektedir :

“ Evet siz bizim için önemlisiniz, değerlisiniz” (Öztürk, 2004a ; Gandini v.d., 1998 ; Video2, 1999).

Mia mia bebek grubu öğretmenlerinden Sue Ransley-Hull bunu şöyle ifade ediyor:

Ransley-Hull: “Biz geniş bir aileyiz. Biz kendimizi büyük geniş bir aile olarak görüyoruz bunu daha ailenin okula geldiği ilk günlerden itibaren yapıyoruz... O nedenle ailelerde Mia Mia'yı aile olarak görürler” (Öztürk, 2004b).

Mia Mia programında dikkat çeken bir diğer özellik de blok köşesi için geçerli olan çocukların henüz bitmemiş, yarım kalmış oyunlarının (çocuk oyununu tamamlayana kadar) köşe hiç toparlanmaksızın devam edebilmesidir. Bir başka deyişle bazı köşeler için “iş” bitene kadar toparlanma yapılmamaktadır.Çocuklar bitmemiş oyunlarına ertesi günlerde de devam edebilmektedir. Bu da çocuğun yaptığı işe ne kadar değer verildiğinin bir ifadesidir. Bunların dışında programda ayrıca öğretmen her gün bir önceki gün çektiği fotoğrafların bulunduğu program defterini sınıfın girişinde ayrılan bölüme bırakır. Bu durum programının bir özelliğidir.

Böylece ailelerle çocuklarının bir gün önce neler yaptıklarını daha yakından paylaşmış olmaktadırlar (Öztürk,2004a).

İlişki boyutu daha bebeklikten itibaren başlamaktadır. Öğretmenler bebeklerle sıcak bir ilişki kurarak (gerek oyun esnasında , gerek altları değiştirilirken yada uykuya dalarken olsun) onlara sevgi sunmaktadırlar. Ailelerle diyalog her zaman üst düzeydedir. Bu zaman zaman onlarla sohbet etme biçiminde olabildiği gibi girişe konulmuş olan program defteriyle bir gün önce yaşananların anne-babalarla paylaşımı biçiminde de

olmaktadır. Ayrıca gerek bebek grubu gerekse diğer yaş gruplarında olsun yemek saatinde masayı kurmaya yardım etmede bile bu ilişki boyutunun geliştirilmesinin amaçlandığı gözlenebilir (Öztürk, 2004a.; Video2, 1999). Sue Ransley – Hull ilişki –iletişim ile ilgili şunları dile getiriyor:

Ransley-Hull: Sanırım ilişki temel bir kavram... eğer iletişiminiz yoksa oyun da oynayamazsınız. Demek istediğim anaokulunda bile Piaget’e göre bebekler önce tek başlarına oyun oynarlar. Kendi başlarındadırlar veya kendi kendilerine iki bebek karşılıklı paralel oyun oynarlar ve birbirleriyle hiçbir etkileşimleri yoktur...ancak burada biz bebekleri çok erken dönemlerden birbirleriyle ortak olabilecekleri faaliyetlere (yanyana oturtuyoruz, hep birlikte bazı cimnastik hareketleri yapıyoruz) sokuyoruz ve en azından birbirleriyle göz kontağı kurmalarını istiyoruz böylece birbirlerine bakarak veya babıldayarak ilk ilişki veya iletişim süreçleri başlamış oluyor (Öztürk, 2004b) .

Çevre düzenlemesi ve donanımının gerçek yaşamdakine benzer olması ilişki boyutu açısından önemlidir. Çünkü, örneğin çocuklar evcilik köşesinde oynarlarken sosyo - dramatik oyunlar ile kendi aralarındaki ilişkileri de pekiştirmiş olmaktadırlar. Bunun dışında ayrıca bahçede yer alan hayvanlarla çocukların ilgilenmesi de yine bu ilişki boyutunun bir parçasını oluşturmaktadır (Video2, 1999).

4- GÖZLEM YAPMA VE DÖKÜMANTASYON TUTMA (OBSERVATION-DOCUMENTATION)

Gözlem yapma ve dokümantasyon tutma eyalet programında en az diğer boyutlar kadar önem teşkil etmektedir. Gözlem yapmak program içeriğinde öğretmenin önemli görevlerindedir.

R.E. programlarındakinin benzeri olarak öğretmen bu gözlemlerden yola çıkarak proje konuları belirleyebilmekte, hatta ertesi günün veya o günün konusunu bile belirleyebilmektedir. Yine R.E.’daki gibi proje konusu veya her hangi bir konu çocukların ilgisi sürdüğü sürece devam etmektedir (Öztürk, 2004a ; Gandini v.d., 1998). Wendy Sepherd bu durumu şöyle açıklamaktadır:

Sepherd: Biliyoruz ki, dokümantasyonlarla bizler bir gün öncesini yansıtmış oluyoruz. Dolayısıyla ertesi gün ne yapacağımızı biliyoruz ancak çocuk devam etmek istemiyorsa bir sonraki güne bırakabiliyoruz ama o gün de hala çocuklar devam etmek istemiyorlarsa o zaman aynı konuya devam etmiyoruz eğer o anda çocuklardan bir konu ya da kavram edinmişse o konuya odaklanılır...“robot” konusu bir çocuğun o günkü konuşmasından çıkmış bir konudur ve ilgi sürdüğü sürece devam edecektir (o günlerde robot projesi devam etmektedir) (Öztürk, 2004b).

Öğretmen yaptığı gözlemleri çocuğun dosyasına objektif olarak yazmaktadır. Bu tam olarak “portfolyo” olarak bilinen dosyadan çok sadece öğretmenin çocuğun davranışlarıyla ilgili gözlem ve yorumlarını içeren bir dosya olmaktadır. Bu dosyalar daha çok N.S.W.’deki diğer anaokullarının dosyalarında Mia Mia’dan farklı olarak tıpkı portfolyo’da olduğu gibi hem çocuğun faaliyetlerini hem de öğretmenin çocukla ilgili gözlem ve görüşlerini (ki bu daha çok olumlu gözlemlerdir) içeren dosyalardır. Ancak Mia Mia’da gözlem ve dokümantasyon deyince sadece çocukla ilgili gerçekçi yorum ve gözlemlerin yer aldığı ve tamamen gizli tutulan dosyalar anlaşılmaktadır. (Öztürk, 2004 a – b)

Gözlemler gün içinde her zaman süren bir süreç niteliğindedir. Öğretmen gün içinde belli aralıklarla gözlem-

leyerek fotoğraflar çeker. Gün sonuna doğru bu fotoğraflardan gün içindeki faaliyetleri, olayları anlatan en iyi örnekleri seçer ve dosya kağıtlarına yapıştırır. Fotoğrafların altına resmi anlatan ve bazen espriyle karışık açıklamalar yazar. Her gün hem sınıf hem de bahçe programı için aynı işlemler yapılmaktadır. Bunlar daha sonra dosyalanır ve saklanır. İşte bu işleme “dokümantasyon” denilmektedir. Dokümantasyon aynı zamanda öğretmenin çocuğun çizimlerinde yaptığı yorumları resminin altına yazması işlemidir. Bu özellikle proje çalışmalarında sık kullanılır. Aynı şekilde R.E. görüşünde de öğretmenin günlük programları yukarıda değinildiği biçimde dosyalanabilir, zaman zaman video ya da teyp kayıt cihazıyla bazı önemli olaylar gereken yerlerde kullanmak üzere kaydedilebilir, gerektiğinde portfolyolara konulabilir. Dokümantasyon bir tür değerlendirme olmayıp daha çok eğitim aktivitelerini ve çocukların öğrenmelerini daha derinden açıklamaya çalışır. Ayrıca dokümantasyon yöntemi R.E. görüşünün geliştirdiği en güçlü program araçlarındandır. Öğretmenler çocuklarla çalışırken onlarla iletişimde ve gelişimlerinde yardımcı bir unsur olarak dokümantasyondan faydalanmaktadırlar. Çocuklarla devam eden çalışmalar esnasında onları gözlemlemek, doküman tutmak ve sonra bunları yorumlayabilmek gereklidir. Ancak öncelikle çocuğu dinlemeye açık olmak bir başka deyişle, onu dinleyerek çocuğa değerli olduğunu ima etmek, öğretmenin çocuğun sorusuna açık olduğunu göstermesi açısından son derece önemlidir. Dolayısıyla R.E. görüşüne göre dinleme gözlem ve dokümantasyon tutmada genel bir metaforudur. Dikkatli bir dinleyici ve konuşmacı olarak öğretmen, o günkü veya daha sonraki yapacaklarını belirle-

yebilir. Öğretmen gözlemler sırasında notlar tutar, fotoğraf çeker, video veya teyp kaydeder, gözlem kartları kullanır böylece bazı konu veya kavramlar tekrar gündeme gelerek bir yeniden tekrarlama ya da yeniden oluşum süreci devam eder. Mia Mia programında bu durum “unpacking” kavramıyla ifade edilmektedir. Bir başka deyişle henüz bitmemiş olandır. Bu kavrama göre hiçbir şey tam olarak bitmez. Devam eden bir öğrenmeyi ifade etmektedir. Kavramlar, konular sırası geldikçe farklı boyutlarda kendini yeniler ve tekrarlar (Öztürk, 2004b ; Gandini v.d., 1998).

Kısacası, öğretmen geleneksel okul öncesi programlarında olduğu gibi programını daha önceden yazmayıp gün bitiminde yazmakta ve ertesi gün annelerin da bir gün önce neler olduğunu görebilmeleri için girişteki program dosyasına yerleştirilmektedir. Burada öğretmen elinde dijital fotoğraf makinesiyle devamlı fotoğraf çeken tıpkı bir “fotoğraf avcısı” gibidir (Öztürk, 2004 a ; Gandini v.d., 1998).

5. PROJE ÇALIŞMALARI VE RESİMSSEL İFADELER (PROJECT WORK – GRAPHIC EXPRESSION)

N.S.W. eyaleti Mia Mia örneğinde proje çalışmaları tıpkı R.E. görüşünde olduğu gibi çok özel yeri bulunmaktadır. Proje konuları genellikle her hangi bir olaydan, konudan ya da çocukların fikirlerinden belirlenebilmektedir. Her proje konusu genellikle öğretmenin çocukların konuştukları şeylere dikkatini yoğunlaştırması sonucu oluşmaktadır. Dolayısıyla öğretmen devamlı gözlemleyen konumunda olduğundan çocukların söyledikleri her hangi bir cümleden, evde veya dışarda yaşadıkları ve sınıfa sundukları her hangi bir güncel olaydan yola çıkarak proje konusu çıkarabilmektedir.

Projeyle ilgilenen çocuklar (tüm çocuklar ilgilenmek zorunda değildir) her gün ya da her hafta proje ile ilgili farklı çalışmalar yaparlar. Mia Mia'dan bir proje konusu olarak "robot"lar verilebilir. Örneğin bir gün plastik kaplardan robot suratu yapılmış, bir başka gün öğretmen konuyla ilgili değişik kitapları sınıfa getirmiştir. Bu kitaplar kitap köşesinde proje sürdüğü sürece durmaktadır. Kısacası proje konusu çocukların ilgisi sürdüğü sürece devam etmektedir. Öğretmen özellikle konuyla ilgili resim çalışmalarından sonra sıklıkla küçük grup halinde çocuklarla proje konusunda tartışmaktadır (Öztürk,2004a , Gandini v.d., 1998).

Çocukların grafiksel ifadeleri (resimleri-çizimleri) özellikle proje çalışmalarında önemli yer teşkil eder. Öğretmen proje çalışmasıyla ilgili olarak çocuklara zaman zaman resim çalışması yaptırabilir. Bu çizim çalışmalarında genellikle tükenmez kalem, kurşun kalem veya boya kalemlerine göre daha çok tercih edilmektedir. Öğretmenler bunun nedenini de çocukların gelecekteki yaşamlarına uyumları olarak açıklamaktadırlar. Çünkü gerçek yaşamda tükenmez kalemler, kurşun kalemler, cetveller, gönyeler, okul sıraları da bulunmaktadır. Onun için bu tür malzemelere de 5 yaş grubunun sınıfında yer verilmiştir(Öztürk,2004a).

Öğretmen çocuk çizim yaptıktan sonra anlattıklarını onun resminin altına not eder. Daha sonra yapılan çizimler ana girişe özellikle duvarlara asılır. Böylece aileler de konuyla ilgili çocuklarının resimlerindeki gelişmeleri takipdebilmektedirler. Çünkü projenin her geçen safhası çocukta bir ilerleme olarak kaydedilmekte ve çocukların

çizimlerine bu yansımaktadır. Mia Mia'da resimler duvarlara asılmaktadır çünkü R.E. görüşünde de her yer, camlar bile resimlerin sergilenebildiği mekanlardır. (Öztürk,2004a ;Gandini v.d., 1998).

6-ÖĞRETMENİN ROLÜ VE HAFTALIK TOPLANTILAR:

N.S.W. E.Ç.E. programında öğretmenin rolü daha çok "yol göstericilik" niteliğindedir. Öğretmen burada tıpkı R.E. görüşünde olduğu gibi çocuğa bilgi veren değil çocuğun keşfederek öğrenmesine imkan veren ve ortam sağlayan bir partner, bir rehber rolündedir. Çocuk burada öğrenmeyi öğrenmektedir. Öğretmen çocuğun o günkü hatta o anki ilgisine göre bir çevre düzeni oluşturur, gerekli materyalleri sağlar. Bunun yanı sıra sınıfta görevli öğretmen, yardımcı öğretmen ve sınıf bakıcısı bile çocuklarla değişik köşelerde yer alarak devamlı bir iletişim ve etkileşim halindedirler .

Öğretmen aynı zamanda devamlı bir gözlemcidir. Bu nitelik programın temelinde bulunmaktadır. Öğretmen bu gözlemleri fotoğraflayarak sınıf girişi veya okulun çeşitli yerlerinde ailelerle paylaştığı gibi çocukların dosyalarında da onlarla ilgili kişisel yorumlarında kullanmaktadır.

Öğretmenlerin en önemli görevleri yine R.E. programındakine benzer olarak çocuklara ve ailelere "sizler bu okulun bir parçasısınız", " biz bir aileyiz "mesajını hissettirebilmektir. Ailelerle normal günlük akışta sohbetlerle ikinci bir ev havasını oluşturmak kazanılan güven açısından gerçekten önemlidir.

R.E. görüşünde olduğu gibi Mia Mia'da da haftalık toplantılarda öğretmenler ile okul idarecisi mutlaka

her hafta kendi aralarında bir araya gelerek informal bir biçimde, samimi bir havada sınıflarında geçen olayları, çalışmalarını, hatta kimi zaman da çocukların belirgin davranışları, yapılan projeler , çocukların yaptıkları grafiksel çizimler üzerine konuşurlar, tartışır, fikir paylaşımında bulunurlar. Okul yöneticisi, uzmanlar ve sınıf öğretmenleri bu toplantılar ile birbirine bundan sonra ne yapmaları gerektiği , nasıl bir yol izleyecekleri hakkında öneriler , yapıcı eleştiriler getirirler (Öztürk,2004a ;Gandini v.d., 1998).

Mia Mia müdürü Wendy Sepherd bu konuda şunları dile getirmektedir:

Sepherd: ... bu tür toplantılarda haftalık uygulamalar hakkında konuşularak amaçlarımızı tekrar belirleriz. Bu bir yeniden eğitim sürecidir...bu profesyonellerin devamlı kendini yeniden eğitime sürecidir...herkes uygulamalarını anlattığı için öğretmenler kendi kendilerinin eğitimlerini sağlamaktadırlar...demekte ve bu toplantılarda öğretmenlerin tuttukları notları, kayıtları, dokümantasyonları kullan-

KAYNAKÇA

D.C.S. (N.S.W. Department of Community Services) (2004) N.S.W. Curriculum Framework for Children's Services, www.community.nsw.gov.au

Gandini, L., Edwards,C., Forman,G. (1998) The Hundred Languages of Children , 2nd ed., U.S.A. : Ablex pub.

dıklarını ve fikir paylaşımında bulduklarını ifade etmektedir(Öztürk; 2004b).

SONUÇ

Avustralya erken çocukluk eğitimi alanında çalışanlar Amerika ve İngiltere'deki erken çocukluk eğitimi süreçlerinden etkilenerek uzun yıllar Froebel ve Montessorie yöntemlerini uyguladıktan sonra özellikle son on beş yıldır Reggio Emilia felsefesini programlarına uyarlamışlardır. Çünkü Reggio Emilia görüşü, bir görüş olmaktan çok Reggio Emilia kentiyle bütünleşen bir yaşam felsefesidir. O nedenle Reggio Emilia görüşünü her ülkenin kendine uyarlaması tam olarak mümkün değildir. Ancak bu görüşün temelinde yer alan felsefik unsurların (ki bu unsurlar Piaget, Vygotsky nin yanısıra başka bir çok erken çocukluk eğitimi ve eğitim görüşlerinin bir karmasıdır) o ülkenin kendi kültürel ve yaşam biçimine uyarlanarak uygulanması pek tabii mümkündür. New South Wales eyaletinde de bu uyarlama çok iddialı olur.

Öztürk,Ş. (2004a). Mia Mia Aile ve Çocuk Merkezi Gözlem Notları , Sydney, Avustralya.

Öztürk,Ş. (2004b). Mia Mia Aile ve Çocuk Merkezi Röpörtajları, Sydney, Avustralya

Video1 (1996) Mia Mia New Vision of Day Care , The Infants Program (Under 2) , Macquarie Uni., İ.E.C., N.S.W., Australia.

Video2 (1999) Mia Mia New Vision of Day Care , Building Relationship , Macquarie Uni., İ.E.C., N.S.W., Australia.